

Diariernr
10-2021-0912

stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se

Vårt datum/Our date
2021-09-23

Vår referens/Our reference
Karin Björkman

Ert datum/Your date

Er referens/Your reference
Diarienummer 0948/21

Yttrande en klimatanpassad miljöbalk för samtiden och framtiden SOU 2021:21

Sammanfattning av synpunkter

Göteborg Energi ser i sin helhet positivt på förslagen i utredningen (SOU 2021:21) och på utredningens syfte att öka kraven på verksamheter med höga utsläpp samt minska kraven på verksamheter och åtgärder som ger klimatnytta.

Utredningens förslag har i syfte att främst riktas mot miljöbalkens tillämpning på miljöfarlig verksamhet, som redan idag omfattas av krav på tillstånd och egenkontroll. Bolaget skulle önska att miljöbalken tillämpades med ett större helhetsperspektiv och att fokus i högre grad riktades mot grundorsaken till miljö- och klimatutmaningen, såsom ohållbar konsumtion och resursförbrukning.

Bolaget stödjer förslaget om komplettering av miljöbalkens hushållningsprincip, men önskar ett tillägg om förebyggande av material, råvaru- och energianvändning samt att återvunnen energi liksom förnybar energi ska användas i första hand.

Bolaget välkomnar utredning om effektiv tillämpning omprövning och tidsbegränsning och önskar få möjlighet att lämna synpunkter på slutsatserna av en sådan. Bolaget instämmer i att vägledningar behövs då det säkerställer en mer lika praxis och tillämpning av miljöbalken hos landets olika tillstånds- och tillsynsmyndigheter samt verksamhetsutövare.

Göteborg Energis synpunkter på förslaget

Göteborg Energi tackar för möjligheten att få lämna synpunkter på förslagen om en klimatanpassad miljöbalk (SOU 2021:21). Bolagets verksamhet och anläggningar, som utgör viktiga delar i Göteborgsregionens energisystem, omfattas i stor utsträckning av miljöbalken. Miljöbalken med förordningar och föreskrifter har därmed en stor påverkan på utformningen av bolagets verksamhet och miljöskyddsarbete.

Göteborg Energi instämmer i utredningens uppfattning att miljöbalken inte på egen hand ska eller kan säkerställa att klimatmålen nås. Styrmedel och åtgärder vid sidan av miljöbalken kommer att vara avgörande för om klimatmålen nås.

Utredningens förslag har i syfte att främst riktas mot miljöbalkens tillämpning på miljöfarlig verksamhet, som redan idag omfattas av stora krav på tillstånd och egenkontroll. Bolaget skulle dock önska att miljöbalken kunde tillämpas med ett större helhetsperspektiv och att fokus i högre grad kunde riktas mot grundorsaken till miljö- och klimatutmaningen såsom upphoven till ohållbar konsumtion och resursförbrukning. De flesta verksamheters produkter och tjänster syftar till att fylla samhälls- eller konsumtionsbehov som styrs av konsumenters förväntningar och beteenden. Människors kunskap om och förmåga att se sin del av klimatutmaningen och att hushålla med energi och resurser är avgörande för att klimatmålen ska nås. Som exempel kan nämnas samhällets behov av energi eller kvittblivning av avfall. Självfallet ska miljöfarlig verksamhet regleras och bedrivs med största möjliga miljöhänsyn, men omfattningen på verksamheter och dess utsläpp kan vara starkt beroende av beteenden i samhället, dess utveckling och konsumtionsbeteenden. Därför behövs åtgärder och styrmedel som i högre grad påverkar material- och resursanvändning och miljö- och klimatpåverkan vid produkt- och tjänstutveckling, transporter samt i konsumentled.

Hos Göteborg Energi står klimatutmaningen högt på agendan och bolaget bedriver sedan länge ett aktivt omställningsarbete för att minimera verksamhetens klimatpåverkan, med ett helhetsperspektiv och utifrån bolagets rådighet. Den kanske största potentialen och samtidigt största utmaningen ligger just i att påverka och anpassa sig till samhällets energitekniska utveckling, konsumtionsbeteenden och dess konsekvenser på energisystemet och bolagets verksamhet.

I det följande lämnas mer detaljerade kommentarer på utredningens förslag.

Detaljerade synpunkter på utredningens förslag

Göteborg Energi ser positivt på utredningens syfte att öka kraven på verksamheter med höga utsläpp av växthusgaser samt att minska kraven på verksamheter och åtgärder som ger klimatnytta. I det följande redogörs för bolagets synpunkter på respektive förslag.

Det bör förtydligas att miljöbalkens portalparagraf omfattar klimat

Bolaget stödjer förslaget om att förtydliga i portalparagrafen att en förutsättning för en hållbar utveckling är att människors påverkan på klimatet minimeras.

Principen om bästa möjliga teknik bör gälla även för växthusgaser

Bolaget ser positivt på att bästa möjliga teknik föreslås gälla även för utsläpp av växthusgaser och har inga övriga synpunkter.

Tydligare klimatperspektiv i hushållningsprincipen

Bolaget stödjer förslaget om komplettering av miljöbalkens hushållningsprincip, men önskar se ytterligare komplettering. Den största nyttan av hushållning uppnås om material, råvaru- och energianvändning kan förebyggas och undvikas. Då hushållningsprincipen även omfattar energianvändning önskar vi även tillägget att återvunnen energi liksom förnybar energi ska användas i första hand. Åtgärdernas ordningsföljd bör också stämma med önskad ordningsföljd. Därmed föreslår bolaget följande skrivning, där bolagets förslag till tillägg är understruket.

"Alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd ska hushålla med material, råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna att

- 1. Förebygga och minimera användning av material, råvaror och energi*
- 2. Minska mängden skadliga ämnen i material och produkter,*
- 3. Minska mängden avfall*
- 4. Minska de negativa effekterna av avfall, och*
- 5. Återvinna avfall*

Återvinna eller förnybara råvaror och material ska användas i första hand, om det leder till minskad miljö- och klimatpåverkan. I första hand ska återvinna eller förnybara energikällor användas.

Stoppregeln bör kunna tillämpas på utsläpp av växthusgaser

Bolaget har inga synpunkter på förslaget.

Anpassning till EU:s industriutsläppsdirektiv – krav inom EU ETS

Bolaget har inga synpunkter på förslaget.

Klimatperspektivet bör förtydligas i beslutsunderlagen

Bolaget ser positivt på att en miljökonsekvensbeskrivning för den specifika miljöbedömningen även ska innehålla åtgärder som planeras för att minimera en verksamhets eller åtgärds utsläpp av växthusgaser och därmed bedömas i tillståndsprövningen.

Omprövning och tidsbegränsning måste tillämpas effektivt

Bolaget välkomnar föreslagen utredning och hoppas få möjlighet att lämna synpunkter på slutsatserna av en sådan.

En verksamhetsutövare med tillstånd enligt miljöbalken regleras även av annan miljölagstiftning, där skärpningar sker löpande. Det är idag också vanligt att verksamhetsutövare har gjort miljö- och klimatåtaganden i enlighet med Parisavtalet, exempelvis på grund av intressentkrav. Därmed finns det andra drivkrafter som gör att dessa verksamheters miljö- och klimatpåverkan successivt minskar. I sådana fall där minskningen av klimatpåverkan kan påvisas ske i god takt bör tillsynsmyndigheten ha möjlighet att uppdatera inaktuella miljötillståndsvillkor genom en mer förenklad process än dagens omprövning av tillstånd enligt miljöbalken. Resurser skulle på så sätt kunna sparas till verksamheter med större och mer prioriterat behov av prövning eller omprövning.

Omprövning ska kunna undvikas genom ändringstillstånd – då det gynnar klimatmålen

Bolaget ser positivt på förslaget om möjlighet att undvika omprövning och istället tillämpa ändringstillstånd för åtgärder med miljö- och klimatnytta.

Avvägning mot klimatnyttan bör föras in i miljöbalken

Bolaget anser att förslaget behöver utredas och hoppas få möjlighet att lämna synpunkter på slutsatserna av en sådan utredning.

Vägledningar behövs

Bolaget instämmer i att vägledningar behövs då det säkerställer en mer lika praxis och tillämpning av miljöbalken hos landets olika tillstånds- och tillsynsmyndigheter samt verksamhetsutövare.

Bedömning ur socialt perspektiv

Yttrandet och förslagen i utredningen syftar till att påskynda och effektivisera arbetet med att begränsa klimatpåverkan. Ett mer aktivt klimatarbete har en positiv påverkan på barns och kommande generationers framtid. Forskning visar att klimatpåverkan generellt är störst hos de med högst inkomst och konsumtion i samhället. Därmed kommer många klimatåtgärder och styrmedel att belasta de människor som orsakar mest klimatutsläpp och gynna de som lever ett mindre klimatbelastande liv. Åtgärder för en minskad och mer rättvis utsläppsnivå per capita har därmed potential att främja social hållbarhet.

Bedömning ur ekologiskt perspektiv

Yttrandet stödjer Göteborgs Stads och Göteborg Energis höga ambitioner inom miljö och klimat.

Bedömning ur ekonomiskt perspektiv

Att begränsa klimatpåverkan är angeläget ur ekonomiskt perspektiv då klimatförändringar med deras följd effekter befaras leda till stora ekonomiska kostnader. Yttrandet är i linje med bolagets strategiska inriktning och mål liksom bolagets kunders och andra intressenters krav.

Göteborg som ovan

GÖTEBORG ENERGI AB

Alf Engqvist